

АУДИОВИЗУАЛДЫ ПОДКАСТТАРДЫ АҒЫЛШЫН ТІЛІ САБАҚТАРЫНДА ТЫҢДАП-ТҮСІНУГЕ ҮЙРЕТУ ҚҰРАЛЫ РЕТІНДЕ ПАЙДАЛАНУ

*¹С.Қ.ТЕМІРХАН^{ORCID}, ¹Б.Т.РАХИМБАЕВА^{ORCID}

¹академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті

(Қарағанды, Қазақстан),

*temirhansk@mail.ru, bayan.rakhimbaeva@mail.ru

Аңдатпа

Бүгінгі таңда шет тілін үйрену үдерісіндегі маңызды аспект оқушы мен мұғалім арасындағы өзара түсіністікке қол жеткізу болып табылады, соның нәтижесінде баланың ағылшын тілін үйренуде жаңа тәжірибе алуға және ағылшын тілін үйрену арқылы пайдалы білім алуға деген ұмтылысы артады. Қазіргі уақытта технологияның дамуымен шетел тілдерін оқыту әдістері жетілдірілуде. Педагогтар оқу процесін жеңілдету үшін әртүрлі аудиовизуалды құралдарды көптеп қолданып жатыр, соның ішінде аудиовизуалды подкасттар. Подкаст – ең соңғы мультимедиялық контенттің бірі ғана емес, сонымен қатар білім берудегі озық технология болып табылатын Интернетте радио және теледидар хабарлары стилінде дыбыс немесе бейне файлдарды жасау және тарату процесі. Осы мақаланың мақсаты аудиовизуалды подкасттарды ағылшын тілі сабағында қолдану арқылы оқушыларды тыңдап-түсінуге үйрету. Аудиовизуалды подкасттардың ұтымды тұстарын анықтау мақсатында мектеп оқушыларына эксперимент өткізілді. Аудиовизуалды подкасттардың тиімділігі анықталды

Түйін сөздер: аудиовизуалды подкасттар, ағылшын тілі, оқыту әдістері, тыңдап-түсіну, педагог.

Кіріспе

Бүгінгі таңда шет тілін үйрену үдерісіндегі маңызды аспект оқушы мен мұғалім арасындағы өзара түсіністікке қол жеткізу болып табылады, соның нәтижесінде баланың ағылшын тілін үйренуде жаңа тәжірибе алуға және ағылшын тілін үйрену арқылы пайдалы білім алуға деген ұмтылысы артады. Тіл үйретуде шынайы қарым-қатынасқа, мәдени контексттегі тілге және сыныпта өзара әрекеттестік ортасын құруға басым мән беріледі. Білім берудің инновациялары мен креативті технологиялары мұғалімдерді де, оқушыларды да қызықтырады, әсіресе ағылшын тілін оқыту процесінде олар оқушылардың дербес танымдық белсенділігін дамытудың негізгі жолдары болып табылады, ең алдымен мектеп оқушыларының талдау, синтез және абстракция сияқты психикалық операцияларын дамытумен байланысты. Интернеттің дамуының арқасында оның белсенді пайдаланушыларына подкаст сияқты жаңа технологиялар ұсынылды, сонымен қатар шет тілін үйренудің жаңа перспективалары ашылды.

Подкаст – ең соңғы мультимедиялық контенттің бірі ғана емес, сонымен қатар білім берудегі озық технология болып табылатын Интернетте радио және теледидар хабарлары стилінде дыбыс немесе бейне файлдарды жасау және тарату процесі. Сонымен, оқу іс-әрекетінде тыңдау дағдыларын және алынған ақпаратпен жұмыс істеу қабілетін дамыту мақсатында ақпаратты тыңдау және бейне жазбаларды көру үшін подкастинг қолданылады. «Подкаст» сөзі «iPod» (портативті медиа ойнатқыштың бренд атауы) және «broadcast» (хабар тарату) екі сөзінің тіркесімі. Подкаст – кез келген адам жасаған және бүкіләлемдік желіде тыңдауға немесе көруге болатын аудио немесе бейне жазба. Теледидардан немесе радиодан айырмашылығы, подкаст аудио файлдарды тыңдауға және бейне хабарларды тікелей эфирде ғана емес, сонымен қатар пайдаланушыға ыңғайлы кез келген уақытта көруге мүмкіндік береді. Интернет кәсіби және жалпы тақырыптар бойынша көптеген подкасттарды ұсынады. Сіз ана тілінде сөйлейтіндер үшін жасалған түпнұсқа подкасттарды (мысалы, BBC жаңалықтары) және білім беруге арналғандарын (білім беру мақсатында) таба аласыз. Кәдімгі радио және теледидар станциялары сияқты подкасттарды онлайн-газеттер, мекемелер, университеттер, оқу орталықтары ұсынады. Соңғы кездері оқытудың когнитивті моделі тілдік дағдылар мен

коммуникативті құзыреттілікті дамытумен қатар, тілді оқыту туралы метакогнитивті рефлексияға бағытталған оқыту процестерін сипаттайтын "тілді түсіну" деп аталатын процес біздің назарымызда. Конструктивистік парадигма аясында подкасттарды пайдалану білімнің ғылыми құрылысын ынталандырады, өйткені студенттерге оқу мазмұнына сыни тұрғыдан қарауға мүмкіндік беріледі.

Е.Г.Азимов пен А.Н.Щукиннің анықтамасы бойынша тілді меңгеру – бұл тілді әртүрлі қарым-қатынас жағдаяттарында қолдану мүмкіндігін қамтамасыз ететін шет тілін білу дағдылары мен дағдыларын қалыптастыру процесі [Азимов Э.Г., 2009: 173 б.]. Демек, ағылшын тілінде қарым-қатынас мүмкіндігінше табиғи және стихиялы болуы үшін оқушыда оқытылатын тілде ойлауы қалыптасқан болуы керек. Сонымен, бала дамуының қозғаушы күштерін қарастыра отырып, есте сақтау еріксізден еріктіге, ойлау көрнекі-бейнеліден абстрактілі-логикалыққа көшу сияқты танымдық процестердің өзгерістері байқалады [Азимов Э.Г., 2009: 53 б.]. Ағылшын тіліндегі оқушының қабілетіне бейімделген мәтінді жүйелі түрде тыңдау оның барлық басқа дағдыларына, соның ішінде жалпы сауаттылыққа және олардың оқылатын тілді түсініп қана қоймай, сонымен қатар сөйлеу қабілетіне жүйелі түрде әсер етеді [Азимов Э.Г., 2009: 182 б.]. Қарым-қатынас дағдыларын меңгеру процесінде студент тілдік әрекетінің барлық түрлерінде - сөйлеу, тыңдау, оқу және жазуда автоматтандырылуы керек, сонымен қатар ағылшын тілінің жаңа лексикасы мен грамматикасын үйренуменде байланысты.

Әдістемелік тұрғыдан алғанда подкасттар ауызша сөйлеу дағдыларын қалыптастыруға ықпал етеді, яғни мұғалімдерге, студенттерге жаңа оқу материалдарын беруге мүмкіндік береді және оқушылардың семантикалық өрісін кеңейту, ағылшын тілін жаттықтыру және коммуникативті құзыреттіліктерді қалыптастыру мақсатында сөздік қорын арттыруға көмектеседі. Подкастингті білім беруде қолданудың артықшылығы оның шынайылығында: бір жағынан, студенттер білім, технология, денсаулық және музыка сияқты санаттарға бөлінген, олардың дүниежүзілік танымал мазмұнымен таныс; танымал адамдармен сұхбат, басқа тілді жазылушыларға субтитрлері бар TED конференцияларында сөйлеген сөздер, филология ғылымдарының кандидаттары мен докторларының сауатсыздықты жою туралы әңгімелері, BBC радиосынан апта сайын тыңдау сияқты жастардың қызығушылықтарын қозғайды. , т.б.; екінші жағынан, студенттер ағылшын тілін шынайы өмірде қолдану үшін қажетті пәнаралық дағдыларды меңгереді. Сонымен қатар, студенттер ұсынылған материалдардың шығармашылық құндылығына байланысты көбірек ынталанады, бұл қажетті ақпаратты жинауда, оны жобалауда және оны басқа студенттерге ұсынуда, сондай-ақ белгілі бір тақырып бойынша өз подкасттарын құру мүмкіндігін алуда.

Осылайша, подкастинг жаңа технология ретінде студенттердің сөйлеу дағдыларын жетілдіруде үлкен мүмкіндіктерге ие.

Негізгі бөлім

Қазіргі заманғы оқытушылар оқу процесінде интернет технологияларымен жұмыс істеу мүмкіндіктерін белсенді және егжей-тегжейлі игеруде. Әлеуметтік қызметтердің пайда болуымен Веб 2.0. облыс мамандары шет тілдерін оқытудың лингводидактикасы мен әдістемесі ақпараттық-коммуникациялық технологияларды (АКТ) пайдалануды қолдайды. Атап айтқанда: конференциялар мен вебинарлар ұйымдастырылады; интернет ресурстарына сілтемелермен және интернет материалымен жұмыс істеуді көздейтін тапсырмалармен дидактикалық материалдар жасалады; шет тілін оқытуға арналған бағдарламалар жазылады.

«Подкаст» ұғымы Стив Джобс негізін қалаған Apple компаниясының iPod портативті медиа ойнатқыштарының кең таралуымен танымал болған ағылшын тіліндегі podcasting сөзінен шыққан. Подкастинг сөзінің өзі екі сөзді біріктіру арқылы пайда болды – «iPod» және «broadcasting» (ағылш. - Радио-Телехабар тарату; трансляция) бірігуі арқылы пайда болды және бүкіләлемдік желіде шығарылатын аудио және бейне хабарлардың ерекше форматы болып табылады.

Macmillan сөздігі бойынша, подкаст - интернеттен жүктеп алуға және аудио және бейне ойнатқыштарда тыңдауға болатын мультимедиялық файл.

Е.Ю.Малушко подкастқа мынадай анықтама береді: «Подкаст – жаппай тыңдау немесе көру үшін интернет арқылы тегін таратылатын аудио немесе бейне файл».

П.В.Сысоев подкастты «кез келген адам жасаған және дүниежүзілік желіде тыңдауға немесе көруге болатын аудио немесе бейне жазба» деп анықтайды. Бұл анықтамаға сәйкес, подкасттың авторлығы кез келген адамға тиесілі болуы мүмкін деген қорытынды жасау керек.

Қарастырылған анықтамаларға сүйене отырып, подкасттың ең жалпы тұжырымдамасын атап өту керек, оны Л.И.Агафонова мен Ж.С.Аникина. авторлар подкаст технологиясына мынадай анықтама береді – «дербес компьютерде немесе мобильді құрылғыларда тыңдау үшін Интернетте таратылатын аудио немесе бейне файл» [Агафонова Л.И., 2009].

«Подкастинг» сөзін 2004 жылы әйгілі американдық Виджей, бұрынғы MTV жүргізушісі Адам Карри ойлап тапқан деп есептеледі. Содан кейін ол New Oxford American Dictionary (Оксфорд сөздігі) енгізілді, ал 2005 жылы «Жыл сөзі» болды. 2004 жылы бұл сөз пайда болғаннан кейін Google іздеу жүйесі подкаст сұрауы үшін алдымен 24 нәтиже берді, содан кейін 526, үш күннен кейін - 2750 және бұл сан күн сайын екі есе өсті. Нәтижесінде Адам Карриді подкастингтің негізін қалаушы деп атауға болады.

Әдіснама

«Подкасттар» - жаңа, сәнді, заманауи және ең бастысы ыңғайлы. Бүгінгі күні белгілі бір тәсілдермен бір-бірінен ерекшеленетін подкасттардың айтарлықтай көп санын санауға болады. Шет тілін оқытуға арналған подкасттардың әлеуметтік қызметтеріне көшпес бұрын, әлеуметтік сервердің барлық аспектілерін және подкасттардың алты түрін бөлетін Л.И.Агафонова мен Ж.С.Ашкина берген олардың жалпы классификациясына аздап назар аудару керек [Агафонова Л.И., 2009: 26 б.]:

Техникалық платформаға байланысты авторлар дербес (офлайн бағдарламалық құралды пайдалану арқылы жасалған) және біріктірілген (белгілі бір сайт ішінде жасалған) подкасттарды ажыратады:

1. Мультимедиялық түрі бойынша подкасттар аудио және бейне подкасттарға бөлінеді.
2. Авторлар саны бойынша олар жеке және ұжымдық болуы мүмкін.
3. Жанр бойынша подкасттар оқу, ойын-сауықтық және қоғамдық-саяси болып бөлінеді.
4. Г.Стэнли подкасттарды олардың авторлығы тұрғысынан ажыратуды ұсынады.

• Authentic podcasts (authentic podcasts)

Ана тілінде сөйлейтіндер (носитель)жазған файлдар. Олардың арасында лингвистикалық мақсатта жазылмаған, бірақ тыңдау үшін бай ресурс бола алатын подкасттар және шет тілін үйренушілерге арналған оқу материалдары ретінде жасалған подкасттар бар.

• Оқытушылар құрған подкасттар (teacher podcasts)

Подкасттарды оқытушылар көбінесе өз сабақтары үшін жазады және студенттерге басқа жерде жоқ материалға қол жеткізу үшін жасалады.

• Студенттік подкасттар (student podcasts)

Студенттердің өздері оқытушының көмегімен жазатын подкасттар. Студенттер әртүрлі елдердегі студенттердің басқа мәдениеті мен өмірімен танысу үшін осындай үлгілерді тыңдай алады.

• Әдістемелік (educator podcasts). Оқытушылардың біліктілігін арттыруға, өзін-өзі дамытуға және әдістемелік ақпаратпен алмасуға арналған подкасттар.

Подкасттарды тыңдау – тыңдау дағдыларын дамыту, ағылшын тілінде «сөйлеу» және сөздік қорын толықтыру үшін тиімді құрал.

Шетел тілдерін үйренуге арналған оқу подкасттары бірқатар әдістемелік мәселелерді шешуге мүмкіндік береді, соның ішінде:

- есту дағдылары мен шет елдік сөйлеуді құлақ арқылы түсіну дағдыларын қалыптастыру;
- есту және айтылу дағдыларын қалыптастыру және жетілдіру;
- лексикалық сөздікті кеңейту және байыту; - грамматикалық дағдыларды қалыптастыру және жетілдіру;
- сөйлеу және жазу дағдыларын дамыту.

Дегенмен, пайдаланудың ең қолайлы және шынайы міндеті оқу мақсатындағы фонетикалық, лексикалық және грамматикалық материалдармен жұмыс істеу кезінде рецептивті аудиторлық дағдыларды және шет тілін есту арқылы түсіну дағдыларын дамыту болып қала береді.

Оқу процесінде подкастпен жұмыс істеу кезінде тыңдаудың сөйлеу әрекетінің күрделі түрі ретіндегі ерекшелігін ескеру қажет. Ең алдымен, тыңдау ауызша сөйлеуді оның пайда болу сәтінде есту арқылы қабылдау мен түсінуге негізделгенін есте ұстаған жөн.

Білім беру подкасттарының айрықша ерекшелігі - олар әлдеқайда баяу, анық оқылады; материалды жақсы түсіну үшін тек қарапайым тіркестер мен сөз тіркестері қолданылады, өйткені аудио подкаст жасаушылар студенттер толықтай дерлік түсінетін аудионы тыңдаудан барынша пайда алады деп санайды. Білім беру подкаст әдетте екі бөліктен тұрады. Бірінші бөлім 2-3 минутқа созылатын шағын диалог немесе әңгіме (дыбысты мәтін). Екінші бөлімде бірінші бөлімдегі сөздер мен сөз тіркестерінің анықтамалары және осы лексикалық бірліктердің сөйлеуде қолданылуымен толық лингвосемантикалық түсініктеме ұсынылады.

Қазіргі қоғамда ағылшын тілін үйренуге арналған көптеген подкасттар бар. Подкасттардың белгілі бір санын қарастыра отырып, ең тиімдісін анықтауға болады.

1. *BBC Learning English Podcast*. Бұл подкасттың артықшылығы подкасттардың ұзақтығы небәрі 6 минутты құрайды. Түсінікті сөйлеудің және орташа қарқынның арқасында сөйлеу құлақпен оңай қабылданады. Аудио жазбалар айтарлықтай күрделі сөздік қорды пайдаланғанына қарамастан, әрбір подкастқа транскрипт қосылады. Подкастпен жұмыс істеудің бастапқы кезеңінде оқушылар мәтінді тыңдауда қиналған кезде мәтін олардың көз алдында болуы мүмкін.

2. *Audio English Podcast*. Бұл подкаст тілді үйренуді жаңадан бастаушыларға да (*English for Beginners*), оны жақсартқысы келетіндерге де (*Practical English*) қызықты болуы мүмкін. Сонымен қатар, кез-келген қызықты тақырыпты таңдауға болады (*Travel English, Telephone English, Banking English, Accounting English*).

3. *Luke's ENGLISH Podcast*. Люк-14 жыл сабақ беру тәжірибесі бар Лондондық білікті ағылшын тілі мұғалімі. Ол өзінің подкастына достары мен туыстарын жиі шақырады, осылайша біз ана тілінде сөйлейтіндердің стихиялық диалогын тыңдай аламыз. Люк жиі атмосфераны әзілдермен сұйылтады, кейде тақырыпты қызықты ету үшін ойындар ойлап табады. Негізінен аудиожазба бір сағаттан астам уақытқа созылады, оны оқудан тыс уақытта тыңдауға болады.

4. *Effortless English Podcast*. Америкалық А.Хоуг ағылшын тілінің көптеген шақтары бар шағын әңгімелерді пайдаланады. Бұл шет тілінде ойын еркін жеткізудің тиімді әдісі. Баяу және көркем сөйлейтіндіктен оны қарапайым біліммен де оңай түсінуге болады. Хоуг өзінің техникасын жасады ағылшын тілін қалай тез үйренуге болады, олар: (сөздерді емес, сөз тіркестерін жақсырақ үйрену; 1000 сөздің сөздік қорынсыз грамматиканы қабылдаудың мағынасы жоқ; тыңдау-бұл қажетті бөлік).

5. *I Will Teach You a Language Podcast*. Подкаст жүргізушісі Олли Ричардс тіл үйренудің ең маңыздысы - процестен ләззат алу екенін айтады. Олли 8 тілде сөйлейді және қазір тілді үйренуге арналған практикалық кеңестер мен стратегияларды ұсынады. Блогердің өзі шет

тілдерін ересек кезінен бастап үйрене бастады, қазір ол барлық жаңадан бастаушыларға үлгі болып табылады - ағылшын тілін әркім үйрене алады.

6. *Breaking News English Podcast*. Бұл сайт ағылшын тілін үйренуге арналған және екі күн сайын жаңартылатын және ағымдағы оқиғалар туралы айтатын подкасттар жинағы. Сөйлеу құзыреттілігін дамытуға ықпал ететін тапсырмалардан басқа, *Breaking News English* веб-сайтының авторлары лингвистикалық құзыреттілікті, атап айтқанда грамматиканы, лексиканы, орфографияны және дискурсивті құзыретті дамытуға арналған тапсырмаларды ұсынады.

Ағылшын тілі сабақтарында одан әрі пайдалану мақсатында жоғарыда көрсетілген подкаст қызметтерін зерттеген соң, *Breaking News English Podcast* ең тиімді қызметтердің бірі болуы мүмкін. Подкасттарда сөйлеу әрекетінің, атап айтқанда тыңдаудың барлық дағдыларын дамытуға бағытталған білім беру сипаты бар болғандықтан, менің ойымша бұл ең тиімді қызметтердің бірі.

Нәтижелер мен пікір талас

Бұл мақалада орта мектепте оқушыларды тыңдауға үйрету үшін әлеуметтік қызметтің бір түрі подкастты пайдалану талқыланады. Қарағанды қаласындағы № 16 мектеппен эксперименттік жұмыс барысында подкасттардың маңызды дидактикалық мүмкіндіктері және олардың ағылшын тілін оқытудағы тиімділігі анықталды. Педагогикалық эксперимент екі апта ішінде өтті, 8 «А» сыныбының 20 оқушысы қатыстырылды. Сабақ аптасына 3 рет өткізілді. Сабақ уақытының ұзақтығы 45 минутты құрады.

Зерттеу барысында сынып екі кіші топқа бөлінді - әрқайсысы 10 адам. Айта кету керек, эксперименттік және бақылау топтарындағы оқушылар саны бірдей болды, барлық студенттер шамамен бірдей жаста болды, әр топта оқу деңгейі жоғары, сонымен қатар орташа және төмен оқушылар болды.

Жоғарыда айтылғандардан екі топта да эксперимент жүргізу үшін бірдей жағдайлар жасалған деген қорытынды жасауға болады.

Педагогикалық эксперимент эксперименттік топта ағылшын тілін оқыту процесінде тек стандартты оқулықтар жинағы ғана емес, сонымен қатар подкасттар сериясы да пайдаланылды. Бақылау тобында ағылшын тілінің негізгі оқулығынан (8 сынып *English Plus*. Ben Wetz, Diana Pye) басқа қосымша оқу құралдары пайдаланылмаған.

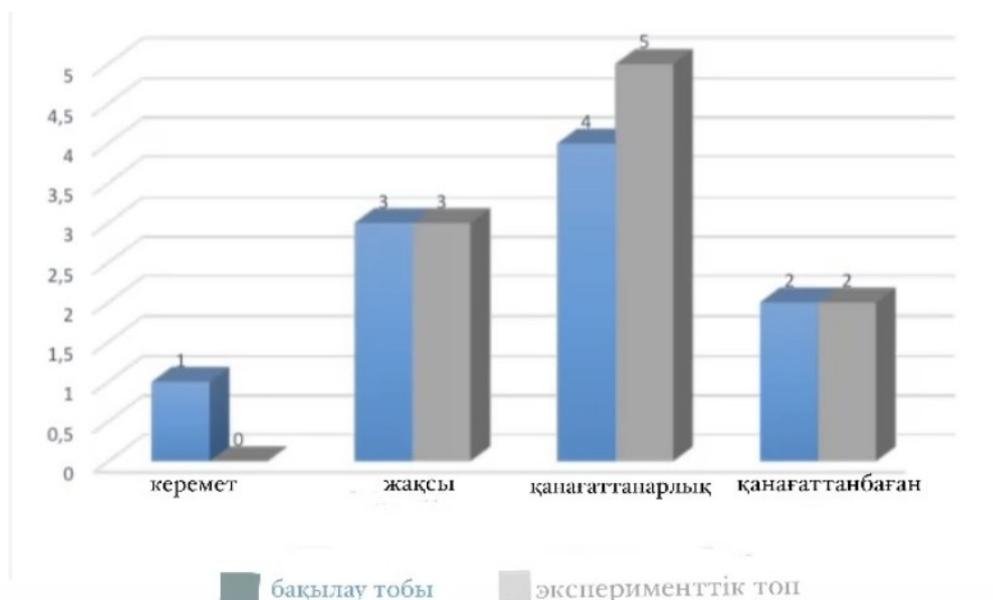
Эксперименттік топ үшін подкасттарды таңдау кезінде келесі принциптер ескерілді:

- шынайылық принципі;
- подкасттың тілдік мазмұнының оқушылардың тілдік дайындық деңгейіне сәйкестік принципі;
- подкаст мазмұнын оқушылардың қызығушылықтарына сәйкестендіру принципі;
- өзектілік және жаңалық принципі;
- сапалы дыбыстық және көркем безендіру принципі.

Эксперименттің анықтау кезеңінде екі топтың студенттеріне аудиожазбаны және оған арналған тапсырмаларды қамтитын тестілеу ұсынылды. Тестілеу аяқталғаннан кейін оқушылардың жұмысы тексеріліп, баға қойылды. Бұл сынақтың нәтижелерін 1-графиктен көруге болады.

Бұл тест оқушылардың тыңдау дағдыларының аздап төмендігін көрсетті. Осының негізінде мұғалімнің *Breaking News English Podcast* веб-сайты арқылы студенттермен жұмыс істеу әрекетін ұйымдастыра алатын әдістеме әзірленді.

Эксперименттік топта ағылшын тілін оқытуды ұйымдастыру кезінде подкасттармен жұмыс істеудің келесі кезеңдері орындалды: тыңдау алдында, тыңдау кезінде, тыңдаудан кейін.

Сурет 1. Эксперимент нәтижелері

Осының негізінде Breaking News English Podcast веб-сайты арқылы оқушылармен жұмыс істеу үшін мұғалім әрекетінің алгоритмі жасалды.

Подкасттармен жұмыс істеу кезінде барлық кезеңдер сақталды: тыңдауға дейін, тыңдау кезінде, тыңдаудан кейін.

Бірінші этапта оқушыларға тыңдау алдында подкасттың контекстіне мән берді. Оқушыларға келесі тақырып берілді: *Scientists find out how flamingos stand on one leg*. Келесі кезекте слайдта келесі сөздер көрсетілді, олардың аудармасы топта талқыланды, осылайша жаңа лексика енгізілді:

scientists / flamingos / image / decades / secret / natural world / skeleton / anatomy / unique / difficult / human / moving / energy / change / muscles / bones / sleep.

Жаңа лексикамен таныстырудан кейін оқушыларға *bird* сөзімен байланыстыратын сөздерден микрочип құрастыру тапсырмасы берілді.

Және де *true/false*, *synonym match*, *phrase match* сынды жаттығулар берілді.

Екінші кезеңде тыңдау кезінде студенттер подкастты тыңдады. Бұл кезеңдегі тапсырмалар сөйлеуді тыңдауды қалыптастыратын тапсырмаларға бөлінді: мәтінді тыңдау барысында бос орындарды сөзбен толтыру. т.с.с.

Есте сақтауға арналған жаттығулар: бірнеше таңдау жаттығулары (multiple choice).

Үшінші кезеңде тыңдаудан кейін тыңдалатын материалды талдау жүргізіледі. Студенттерге тыңдаған подкастты талқылау және осы тақырып бойынша пікірталас жүргізу үшін сұрақтар қойылды.

Осы әдістеме бойынша 2 апта ішінде 6 сабақ өткізілді. Сабақтар келесі тақырыптарда өткізілді: *Scientists find out how flamingos stand on one leg*, *No shampoo may be better for your hair*, *Bananas in danger of becoming extinct*, *What the 5,300-year-old Iceman wore*, *People who read live longer*, *The world needs 69 million more teachers*.

Қорытынды

Эксперименттің соңғы кезеңі қорытынды кезең болды, оның барысында эксперимент және бақылау топтарында қайта тестілеу жүргізілді.

Эксперимент нәтижелерін талдай келе, эксперименттік топта оқу деңгейі жоғары оқушылар көп, ал оқу деңгейі төмен оқушылар аз екені байқалды. Әрине, үздік баға алған оқушылар тестілеуді жақсы тапсырды, «шок оқушы» болған бірнеше оқушы да «бес» деген бағаға қол жеткізді, әдетте «қанағаттанарлық» баға алған кейбір оқушылар жақсы нәтиже көрсете алды. Бақылау тобында жағдай тұрақты, бақылау жұмысының нәтижелері оқушылардың типтік нәтижелеріне жалпы сәйкес келеді, оқу үлгерімінде айтарлықтай өзгерістер болған жоқ.

Тәжірибе көрсеткендей, подкасттар тілдік материалдың үлкен ақпараттық сыйымдылығын қамтамасыз етеді, оқушылардың танымдық белсенділігін арттырады, оқу ақпаратын эмоционалды түрде беру есебінен ынтасын арттырады. Ағылшын тілін үйрену процесі қызықты және нәтижелі болады. Подкасттар ағылшын тілін үйренуге ынталандырады.

Қорытындылай келе, подкаст студенттердің сөйлеу тілін жақсартуға бағытталған инновациялық компьютерлік оқыту құралдарының бірі болып табылады. Басқаша айтқанда, подкаст технологиясы көп функциялы және сөйлеу дағдысына оқытудың ең тиімді құралдарының бірі болып табылады, өйткені ол ағылшын тілін үйренуді ғана емес, сонымен қатар тілдік дағдылардың бірнеше түрін бір уақытта дамытуға ықпал етеді. Ағылшын тілінде мәтіндік сүйемелдеуі бар бейнематериалды қамтитын подкасттармен жұмыс барысында тыңдау дағдыларын дамытумен қатар, ауызша және жазбаша сөйлеу дағдылары да жетілдірілуде, сонымен қатар подкасттар тыңдаушыға ыңғайлы ортада мақсатты тіл мәдениетінің әртүрлілігі туралы білім береді.

Бұл жұмыста жалпы білім беретін орта мектептің жоғары сынып оқушыларының ағылшын тілін оқыту үдерісінде подкасттардың әлеуметтік қызметін пайдалану мүмкіндіктері зерттеліп, подкасттарды қолдану тыңдау дағдыларын дамытуға ықпал ететіні эксперименталды түрде дәлелденді.

Осылайша, осы жұмысты қорытындылай келе, алға қойылған мақсаттар мен міндеттерге қол жеткізілді деп қорытынды жасауға болады. Айта кету керек, осы жұмыс барысында алынған нәтижелер кейіннен шет тілінде сабақтарды ұйымдастыруда көрінуі мүмкін және осы саладағы әрбір келесі зерттеу үшін пайдалы болады.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

- Азимов Э.Г., Щукин А.Н. (2009) *Новый словарь методических терминов и понятий (теория и практика обучения языкам)*. М.: ИКАР, 448.
- Агафонова Л.И., Аникина Ж.С. (2009) Дидактико-методические особенности использования подкастов при обучении иностранному языку. *Вестник ТГПУ*, 4, 23-27.
- Глушатова О.С. *Дидактический потенциал подкастов и методика их использования при обучении английскому языку* [Электронный ресурс]: URL: <https://drive.google.com/file/d/1qGfpmMKbbwdwe0fffVsjWwKhzfy9uC5l/view> (дата обращения: 10.01.2023).
- Ажель Ю.П. (2012) Использование технологий ВЕБ 2.0 в преподавании иностранных языков. *Молодой ученый*, 6, 369-371.
- Андреев А.В., Андреева С.В., Доценко И.Б. (2008) *Практика электронного обучения*. Таганрог: ТТИ ЮФУ, 146.
- Белая А.Л., Шульга О.Н. (2010) О роли средств интерактивной коммуникации в обучении иностранному языку. *Женщина. Общество. Образование*: Материалы XIII Международной научно-практической конференции, 17 декабря. Минск: Женский институт Энвила, 2011, 284-286.
- Гейхман Л.К. (2012) *Интерактивное обучение общению: подход и модель*. Пермь: ПГУ, 260.
- Ковалева Т.А. (2009) Дидактический потенциал подкастов и методика их использования в дистанционной форме обучения иностранному языку. *Иностранные языки в дистанционном обучении*: Материалы III Международной научно-практической конференции, в 2-х т. Пермь: ПГТУ, 2, 48-55.

- Fose L., Mehl M. (2015) Plugging into Students' Digital DNA: Five Myths Prohibiting Proper Podcasting Pedagogy in the New Classroom Domain. *MERLOT Journal of Online Learning and Teaching*, 3, 3, 277-287.
- Salmon G., Edirisingha P. (2009) *Podcasting for Learning in Universities*. Maidenhead, England: Open University Press, 248.
- Warlick D. (2014) Podcasting. *Technology & Learning*, 2, 26.
- Синина А.И. (2017) Подкастинг в обучении иностранным языкам. *Концепт*, 19, 51-53 [Электронный ресурс]: URL: <https://e-koncept.ru/2017/770404.htm> (дата обращения: 11.01.2023).

References

- Azimov E.G., Shchukin A.N. (2009) *Novyj slovar' metodicheskikh terminov i ponyatij (teoriya i praktika obucheniya yazykam)*. M.: IKAR, 448.
- Agafonova L.I., Anikina Zh.S. (2009) Didaktiko-metodicheskie osobennosti ispol'zovaniya podkastov pri obuchenii inostrannomu yazyku. *Vestnik TGPU*, 4, 23-27.
- Glushatova O.S. *Didakticheskij potencial podkastov i metodika ih ispol'zovaniya pri obuchenii anglijskomu yazyku* [Elektronnyj resurs]: URL: <https://drive.google.com/file/d/1qGfpmMKb bwdwe0fffVsjWwKhzfy9uC5l/view> (data obrashcheniya:10.01.2023).
- Azhel' Yu.P. (2012) Ispol'zovanie tekhnologij VEB 2.0 v prepodavanii inostrannyh yazykov. *Molodoj uchenyj*, 6, 369-371.
- Andreev A.V., Andreeva S.V., Docenko I.B. (2008) *Praktika elektronnoho obucheniya*. Taganrog: TTI YuFU, 146.
- Belaya A.L., Shul'ga O.N. (2010) O roli sredstv interaktivnoj kommunikacii v obuchenii inostrannomu yazyku. *Zhenshchina. Obshchestvo. Obrazovanie: Materialy XIII Mezhdunarodnoj nauchno-prakticheskoy konferencii, 17 dekabrya*. Minsk: Zhenskij institut Envila, 2011, 284-286.
- Gejhman L.K. (2012) *Interaktivnoe obuchenie obshcheniyu: podhod i model'*. Perm': PGU, 260.
- Kovaleva T.A. (2009) Didakticheskij potencial podkastov i metodika ih ispol'zovaniya v distancionnoj forme obucheniya inostrannomu yazyku. *Inostrannye yazyki v distancionnom obuchenii: Materialy III Mezhdunarodnoj nauchno-prakticheskoy konferencii, v 2-h t*. Perm': PGTU, 2, 48-55.
- Fose L., Mehl M. (2015) Plugging into Students' Digital DNA: Five Myths Prohibiting Proper Podcasting Pedagogy in the New Classroom Domain. *MERLOT Journal of Online Learning and Teaching*, 3, 3, 277-287.
- Salmon G., Edirisingha P. (2009) *Podcasting for Learning in Universities*. Maidenhead, England: Open University Press, 248.
- Sinina A.I. (2017) Podkasting v obuchenii inostrannym yazykam. *Koncept*, 19, 51-53 [Elektronnyj resurs]: URL: <https://e-koncept.ru/2017/770404.htm> (data obrashcheniya: 11.01.2023).
- Warlick D. (2014) Podcasting. *Technology & Learning*, 2, 26.

Использование аудиовизуальных подкастов на уроках английского языка как средство обучения аудированию

*¹С.Қ.Темірхан, ¹Б.Т.Рахимбаева.

¹Карагандинский университет имени академика Е.А.Букетова (Караганда, Казахстан)

Аннотация

На сегодняшний день важным аспектом в процессе изучения иностранного языка является достижение взаимопонимания между учеником и преподавателем, в результате чего возрастает желание ребенка получить новый опыт в изучении английского языка и получить полезные знания, изучая английский язык. В настоящее время, с развитием технологий, методы обучения иностранным языкам совершенствуются. Педагоги используют множество различных аудиовизуальных средств для

облегчения процесса обучения, в том числе и аудиовизуальные подкасты. Подкаст-это процесс создания и распространения аудио-или видеофайлов в стиле радио-и телепередач в Интернете, который является не только одним из новейших мультимедийных материалов, но и передовой технологией в образовании. Цель данной статьи - научить студентов слушать и понимать с помощью аудиовизуальных подкастов на уроках английского языка. С целью определения преимуществ аудиовизуальных подкастов был проведен эксперимент для школьников, была определена эффективность аудиовизуальных подкастов.

Ключевые слова: технология, метод обучения, аудиоаизуальные подкасты, английский язык, педагог, аудирование.

Using audiovisual podcasts in English classes as a means of teaching listening

**¹S.K.Temirkhan, ¹B.T.Rakhimbaeva*

¹E.A.Buketov Karaganda University (Karaganda, Kazakhstan)

Abstract

To date, an important aspect in the process of learning a foreign language is the achievement of mutual understanding between the student and the teacher, as a result of which the child's desire to gain new experience in learning English and gain useful knowledge by learning English increases. Currently, with the development of technology, methods of teaching foreign languages are being improved. Teachers use many different audiovisual tools to facilitate the learning process, including audiovisual podcasts. The purpose of this article is to teach students to listen and understand using audio-visual podcasts in English lessons. In order to determine the advantages of audiovisual podcasts, an experiment was conducted for schoolchildren, the effectiveness of audiovisual podcasts was determined.

Keywords: technology, teaching method, audio-visual podcasts, English language, teacher, listening.

Поступила в редакцию: 11.02.2023

Одобрена: 19.05.2023

Первая публикация на сайте: 25.07.2023